

LEGHÁLSKRABBAMEINSLEIT

Forsendur / Árangur /
Framtíðarhorfur

KRISTJÁN SIGURÐSSON PhD, DrPH
Sviðsstjóri Leitarsviðs
Krabbameinsfélagsins

FORSENDUR KEMBILEITAR

Leitarpróf

- ódýr / auðveld í notkun / valdi ekki skaða
- greini forstigi / hulinstigi
- leitaraðferð könnuð með:
 - slembivals- eða "time trend" rannsókn
 - lífsgæðarannsókn
 - hagkvæmnisrannsókn

FORSENDUR ÁRANGURS

- Leit sé skipuleg
(organized)
- Markhópur taki mið af nýgengi
(age-specific incidence)
- Millibil skoðana taki mið af þróunarhraða
(detectable pre-clinical phase)
- Góð þátttaka markhóps áskilin
(>75%)

MARKMIÐ LEGHÁLSKRABBAMEINSLEITAR

- Lækka nýgengi með því að greina og meðhöndla sjúkdóminn á forstigi
(áður en æxlið verður ífarandi vaxandi)
- Lækka dánartíðni með því að greina og meðhöndla sjúkdóminn á hulinstigi
(áður en æxlið nær að dreifa sér)

LEGHÁLSKRABBAMEINSLEIT NORÐURLÖND 1963-2000

	ÍSLAND	FINNLAND
BYRJUN	1964	1963
MARKHÓPUR	25-69	30-55
>1985	20-69	30-60
MILLIBIL	2-3	5
LÆKKUN + 1990-2000		
NÝGENGI	66%	72%
DÁNARTÍÐNI	73%	76%

LEGHÁLSKRABBAMEINSLEIT

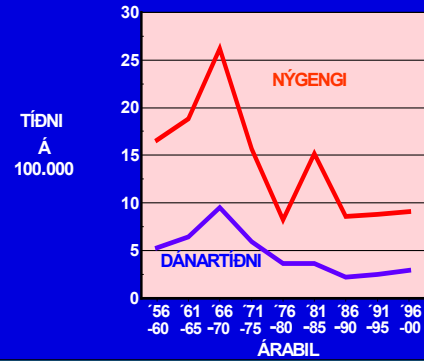
SKIPULEG LEIT MEÐ FRUMUSTROKI

- ÓUMDEILT
 - FRUMUSTROK ÁRANGURSRÍK LEIÐ TIL AÐ LÆKKA NÝGENGI OG DÁNARTÍÐNI
- UMDEILT
 - ALDURSMÖRK MARKHÓPS
 - MILLIBIL SKOÐANA

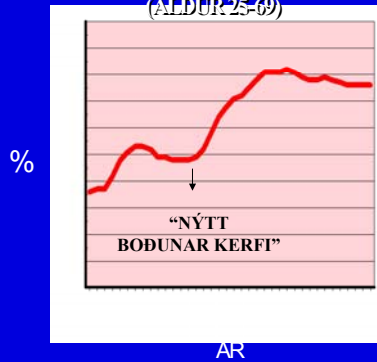
Aldursmörk markhóps

LEGHÁLSKRABBAMEIN HEIMSSTAÐLAÐAR TÍÐNITÖLUR

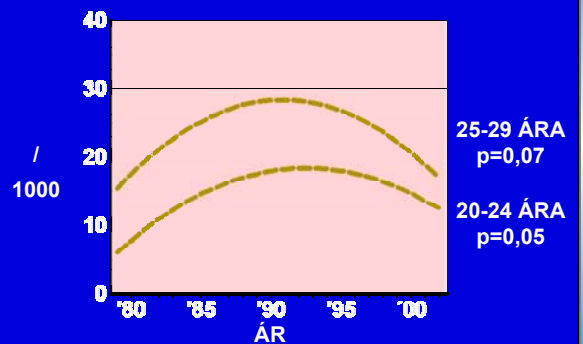

LEGHÁLSKRABBAMEINSLEIT ÞRIGGJA-ÁRA MÆTINGARHLUTFALL (ALDUR 25-69)

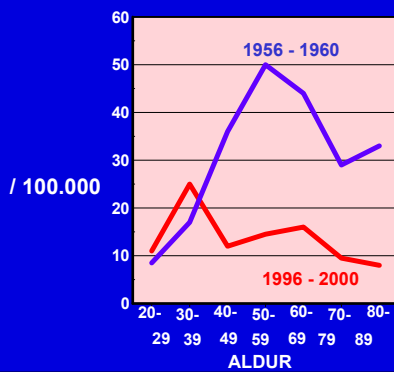

MEDAL-TIL STERKAR FORSTIGSBREYTINGAR

FYRSTA HEIMSÓKN / ÍSLAND 1979-2002

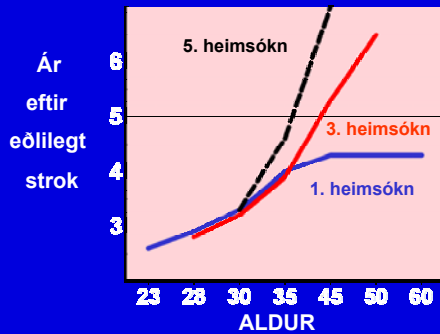
LEGHÁLSKRABBAMEIN Á ÍSLANDI

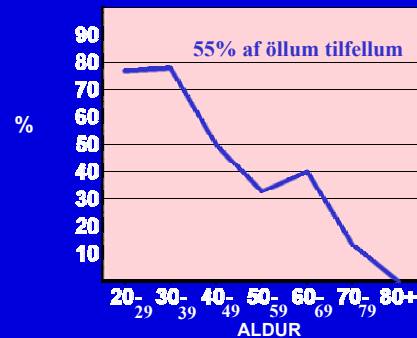
Milibíl skoðana

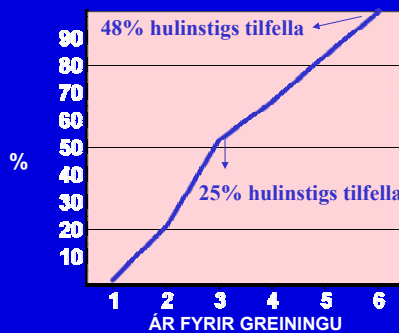
UPPSAFNAÐ NÝGENGLI CIN 2-3
 "Curves of Equal Risk"
 0,6% "risk level"

HULINSTIGS KRABBAMEIN 1992-2002
HLUTFALL EFTIR ALDRI

UPPSÖFNUM TÍÐNI HULINSTIGA / 1992-2002
GREINING ≤ 6 ÁR FRÁ EÐLILEGU STROKI

LEGHÁLSKRABBAMEINSLEIT

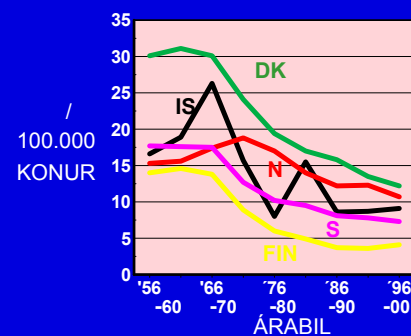
TIL AÐ NÁ BESTUM ÁRANGRI

- Leit byrji við 20 ára aldur með 2-3 ára millibili
- Millibil má lengja í 4-5 ár eftir 40-45 ára aldur
- Leit getur hætt eftir tiltekinn fjölda eðlilegra frumstroka við 60-65 ára aldur
- Árangur háður skipulagningu leitarstarfs (miðlæg skráning og eftirlit)

LEGHÁLSKRABBAMEINSLEIT
Á NORÐURLÖNDUM

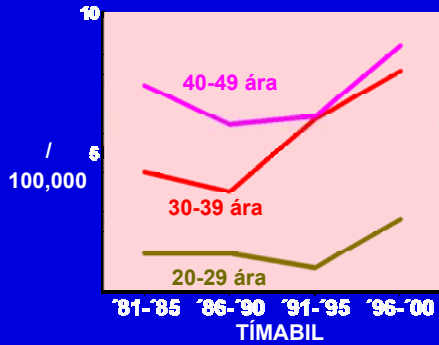
HVAÐA ÁLYKTUN MÁ DRAGA
AF FINNSKU NIÐURSTÖÐUNUM?

LEGHÁLSKRABBAMEIN Á NORÐURLÖNDUM
HEIMSSTAÐLAÐ 5-ÁRA NÝGENGLI, 1956-2000

FINNLAND: LEGHÁLSKRABBAMEIN 1981-2000

ALDURSBUNDIÐ NÝGENGI

LEGHÁLSKRABBAMEIN

Aukning á aldersbundinni tíðni í Finnlandi

tengist breyttum lífsstíl og kynhegðan

LEGHÁLSSTROK

“TAKMARKANIR”

- Falsk neikvæðar og jákæðar niðurstöður
- Forstig kirtil- og blandæxla torgreind í leit
- Hratt vaxandi illa sérgreind æxli

TENGL HPV OG
LEGHÁLSKRABBAMEINS

“HPV ER NAUÐSYNLEGUR
EN EKKI NÆGJANLEGUR
ORSAKAVALDUR”

Nubia Muñoz
Journal of Clinical Virology 19 (2000) 1-5

HUMAN PAPILLOMA VIRUS (HPV)

(85-120 types)

KYNFÆRA STOFNAR

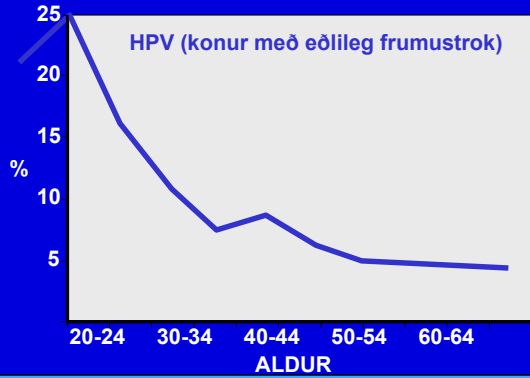
LÁG-ÁHÆTTU HPV

6, 11, 39, 41, 42, 43, 44, 51..

HÁ-ÁHÆTTU HPV

16, 18, 31, 33, 35, 39, 45, 51, 52, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 69..

Aldursbundin tíðni HPV

“ HPV GREININGARPRÓF “ Hybride Capture II

- Betra næmi (sensitivity) en lægri sértækni (specificity) en frumustrokið.
- HPV-prófun skal tengd skipulegri notkun frumustroks

“HPV- BÓLUSETNING”

- ÁHRIFAMESTA VÖRNIN ?

FRAMTÍÐARHORFUR

ÞAKKA ÁHEYRNINA

